

Fytofarmaka

Většinu fytofarmak (rostlinné drogy, rostlinné extrakty, silice) řadíme mezi expektorancia/mukolytika. Silice se vyznačují antimikrobním účinkem, flavonoidy mají protizánětlivý účinek. Jsou vhodným a oblíbeným doplňkem léčby při onemocněních horních cest dýchacích, zmírňují symptomy nachlazení. Při bakteriálních komplikacích podporují nezbytnou léčbu antibiotiky. Jejich působení závisí na charakteru obsahových látek, příznivě však působí i samotný přísun zvýšeného objemu tekutiny do organismu.

FYTOFARMAKA V LÉČBĚ KAŠLE

Silice obsažené v drogách (*Anisi fructus*, *Foeniculi fructus*, *Salviae folium*, *Thymi herba*, *Serpylli herba* atd.) působí na sliznici dýchacích cest, mírným drážděním vyvolávají zvýšení sekrece, zrychlení pohybu řasinek a tím i rychlejší vylučování sekretu, současně se uplatňuje i jejich dezinfekční účinek.

Saponinové drogy (*Liquiritiae radix*, *Primulae flos* apod.) rozrušují snižováním povrchového napětí ochranný hlen, odkrývají ochranné buňky a vystavují je přímému podráždění. Ve vysokých dávkách vyvolávají zvracení a krvácení žaludeční sliznice. Při akutních zánětech zažívacího traktu a při žaludečních vředech by tedy neměly být užívány.

Slizy (*Althaeae radix/folium*, *Plantaginis folium*, *Malvae flos*, *Tiliae flos* apod.) v kontaktu se zanícenou a podrážděnou sliznicí působí ochranně, tlumí citlivost nervových zakončení a zmírňují reflexivně kašel. Při vyšších dávkách však mohou snižovat účinek současně podávaných léků.

Poměrně zřídka se ve formě čajů uplatňují léčivé rostliny obsahující hořčiny (*Gentianae radix*), jež působením na sliznici žaludku aktivují gastropulmonální reflex, který nervovou cestou vyvolává vylučování sekretu v průduškách. Součástí čajových směsí jsou často i flavonoidní léčivé rostliny (*Sambuci flos*, *Tiliae flos*), které mají protizánětlivý účinek.

Jsou vhodným a oblíbeným doplňkem léčby při onemocněních horních cest dýchacích, zmírňují sym-

ptomy nachlazení. Při bakteriálních komplikacích podporují nezbytnou léčbu antibiotiky. Jejich působení závisí na charakteru obsahových látek, příznivě však působí i samotný přísun zvýšeného objemu tekutiny do organismu.

Břečťan popínavý

Charakteristika: Extrakt z břechťanu (*Hedera helix*) obsahuje flavonoidy a saponiny, které zkapalňují průduškový hlen, umožňují jeho vykašlávání a zmírňují dráždivý kašel. Používá se nejčastěji ve formě kapek nebo sirupu.

Indikace: Používá se ke zlepšení příznaků při akutních a chronických onemocněních dýchacích cest provázených kašlem.

Kontraindikace: Známá precitlivělost na výtažek z břechťanových listů nebo kteroukoli jinou složku přípravku. Zvláště nesmí být přípravek podáván při nedostatečné syntéze argininsukcinátu – poruchy močovinového cyklu. Těhotenství a kojení. Kapky mohou obsahovat éterické silice, nejsou proto vhodné pro děti do 2 let a osoby s bronchiálním astmatem nebo jiným onemocněním dýchacích cest, které je doprovázeno výraznou precitlivělostí dýchacího ústrojí.

Nežádoucí účinky: Nejsou uváděny. Při delší léčbě nebo při vyšších dávkách se mohou objevit u citlivých jedinců žaludeční obtíže, nevolnost, zvracení či průjem.

Dávkování: Podle doporučení konkrétního výrobce.

Obvyklé dávkování: kapky: dospělí a děti od 10 let 3krát denně 31 kapek (odpovídá 300 mg léčivé látky/den), děti od 4 do 10 let 3krát denně 21 kapek (odpovídá 200 mg léčivé látky/den), děti od 2 do 4 let 3krát denně 16 kapek (odpovídá 150 mg léčivé látky/den).

Sirup: dospělí a děti od 10 let 3krát denně 1 odměrka 5 ml (odpovídá 300 mg léčivé látky/den); děti od 4 do 10 let 4krát denně ½ odměrky po 2,5 ml (odpovídá 200 mg léčivé látky/den); děti od 1 do 4 let 3krát denně ½ odměrky po 2,5 ml (odpovídá 150 mg léčivé látky/den); kojenci do 1 roku 1krát denně ½ odměrky po 2,5 ml (odpovídá 50 mg léčivé látky/den).

Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se do 7 dní příznaky onemocnění nezlepší nebo se naopak zhoršují, či se vyskytnou neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

Jitrocelový list

Charakteristika: Jitrocelový list (*Plantaginis folium*) obsahuje slizy, iridoidy (aukubin), flavonoidy a další látky, které mají protizánětlivé účinky. Slizy obsažené v droze usnadňují uvolňování a vykašlávání hlenu.

Indikace: Používá se ke zlepšení příznaků při akutních a chronických onemocněních dýchacích cest provázených kašlem.

Kontraindikace: Nejsou známy. Podání čajů pacientům se závažnou hypertenzí nebo srdeční nedostatečností je možné pouze na základě předchozí konzultace s lékařem.

Nežádoucí účinky: Nejsou uváděny.

Dávkování: Obvyklá dávka pro dospělé k přípravě čaje je 1,5–3 g (tj. 1–2 sáčky nebo čajová lžička), které se přelijí ¼ litrem vařící vody a po 15 minutách vyluhování se scedí. Nesmí se vařit. Pije se 3krát denně. Připravuje se vždy čerstvý, bezprostředně před použitím. Nálev lze použít i ke kloktání. Sirup se užívá přes den každé 2–3 hodiny. Kojenci a děti do 6 let věku polovinu čajové lžičky. Děti od 6 do 15 let věku 1 čajovou lžičku. Mladiství a dospělí jednu polévkovou lžičici (*Mucoplant sirup proti kašli*).

Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se do 7–14 dní příznaky onemocnění nezlepší nebo se naopak zhoršují, či se vyskytnou neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

Květ bezu černého

Charakteristika: Květ bezu černého (*Sambuci flos*) obsahuje flavonoidy, deriváty triterpenu, steroly a řadu dalších látek, které mají protizánětlivý, diaforetický a mírný močopudný účinek.

Indikace: Používá se ke zlepšení příznaků při akutních a chronických onemocněních dýchacích cest provázených kašlem nebo chrapotem.

Kontraindikace: Nejsou známy. Podání čajů pacientům

se závažnou hypertenzí nebo srdeční nedostatečností je možné pouze na základě předchozí konzultace s lékařem.

Nežádoucí účinky: Nejsou uváděny.

Dávkování: Obvyklá dávka pro dospělé k přípravě čaje je 1,5–3 g (tj. 1–2 sáčky nebo čajová lžička), které se přelijí ¼ litrem vařící vody a po 15 minutách vyluhování se scedí. Nesmí se vařit. Pije se 3krát denně. Připravuje se vždy čerstvý, bezprostředně před použitím. Nálev lze použít i ke kloktání.

Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se do 7–14 dní příznaky onemocnění nezlepší nebo se naopak zhoršují, či se vyskytnou neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

Lipový květ

Charakteristika: Květ lípy (*Tiliae flos*) obsahuje flavonoidy, slizy a deriváty kyseliny kafeoylchinové, které mají protizánětlivé účinky. Podporují uvolňování a zkapalnění hlenu v průduškách, usnadňují vykašlávání a snižují jeho bolestivost.

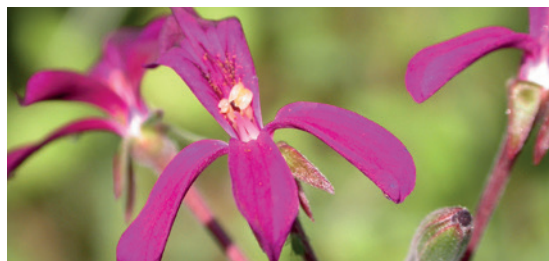
Indikace: Používá se ke zlepšení příznaků při akutních a chronických onemocněních dýchacích cest provázených kašlem nebo chrapotem.

Kontraindikace: Nejsou známy. Podání čajů pacientům se závažnou hypertenzí nebo srdeční nedostatečností je možné pouze na základě předchozí konzultace s lékařem.

Nežádoucí účinky: Nejsou uváděny.

Dávkování: Obvyklá dávka pro dospělé k přípravě čaje je 1,5–3 g (tj. 1–2 sáčky nebo čajová lžička), které se přelijí ¼ litrem vařící vody a po 15 minutách vyluhování se scedí. Nesmí se vařit. Pije se 3krát denně. Připravuje se vždy čerstvý, bezprostředně před použitím. Nálev lze použít i ke kloktání.

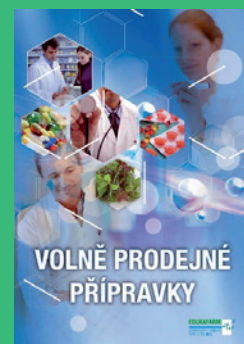
Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se do 7–14 dní příznaky onemocnění nezlepší nebo se naopak zhoršují, či se vyskytnou neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

Kořen pelargónie (*Pelargonium sidoides*)

Charakteristika: Kořen jihoafrické pelargónie (*Pelargonii radix*) obsahuje kumariny, puriny, flavonoidy, fenolkarbonové kyseliny a proanthocyanidiny s antibak-

Připravila redakce
EdukaFarmu s využitím
publikace Volně prodejně
přípravky.

teriálním, antivirovým a imunomodulačním působením.

Indikace: Lihové výtažky z kořene se používají podpůrně při nachlazení, akutní a chronické bronchitidě, zánětu obličejových dutin, mandlí a nosohltanu.

Kontraindikace: Dlouhotrvající kašel, kašel nejasné příčiny, epilepsie, jaterní choroby, alkoholismus, těhotenství, laktace (jedná se o lihový extrakt), užívání léků ředících krev, sklon ke krvácivosti, přecitlivělost na kteroukoli složku extraktu.

Nežádoucí účinky: Ojedinelé bolesti v trávicím ústrojí, pálení žáhy, kopřivka.

Dávkování: Dospělí a mladiství nad 12 let 3krát denně 30 kapek, děti do 6 do 12 let 3krát denně 20 kapek, děti od 1 roku do 6 let 3krát denně 10 kapek výtažku, a to s trochou tekutiny půl hodiny před jídlem.

Délka terapie bez porady s lékařem: 7–10 dnů.

Slézový květ

Charakteristika: Slézový květ (*Malva flos*) obsahuje slizy, které podporují uvolňování a zkapalnění hlenu v průduškách, usnadňují vykašlávání a snižují jeho bolestivost.

Indikace: Používá se jako doplňková léčba při akutních a chronických onemocněních dýchacích cest provázených kašlem nebo chrápáním.

Kontraindikace: Nejsou známy. Podání čajů pacientům se závažnou hypertenzí nebo srdeční nedostatečností je možné pouze na základě předchozí konzultace s lékařem.

Nežádoucí účinky: Nejsou uváděny.

Dávkování: Obvyklá dávka pro dospělé k přípravě čaje je 1,5–3 g (tj. 1–2 sáčky nebo čajová lžička), které se přelívá ¼ litrem vařící vody a po 15 minutách vyluhování se scedí. Nesmí se vařit. Pije se 3krát denně. Přípravuje se vždy čerstvý, bezprostředně před použitím. Nálev lze použít i ke kloktání.

Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se do 7–14 dní příznaky onemocnění nezlepší nebo se naopak zhoršují, či se vyskytnou neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

Rostlinné extrakty

Charakteristika: Rostlinné extrakty (např. *Thymi extractum*, *Radix gentiane*) obsahují látky s expektoračním, protizánětlivým a antimikrobiálním účinkem. Nejčastěji se využívá jejich expektoračního účinku.

Indikace: Používají se k podpůrné léčbě průduškového astmatu, zánětu průdušek a nemocí z nachlazení.

Kontraindikace: Při přecitlivělosti na účinné látky. Podání v těhotenství je možné podle individuálního složení na základě předchozí konzultace s lékařem.

Nežádoucí účinky: Jen ojedinelé se vyskytují alergické kožní projevy (svědění kůže, vyrážky) nebo mírné poruchy činnosti zažívacího ústrojí jako nucení na zvracení a zvracení.

Dávkování: Nelze stanovit obecné dávkování. Vždy podle doporučení konkrétního výrobce.

Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se do 7–14 dní příznaky onemocnění nezlepší nebo se naopak zhoršují, či se vyskytnou neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

Čaje a čajové směsi při léčbě nachlazení

Charakteristika: Čaje a čajové směsi na kašel a nachlazení slouží jako podpůrné prostředky při nemocích z nachlazení provázených zvýšenou teplotou, podporují pocení. Usnadňují vykašlávání hlenu a také chrání sliznice. Jsou určeny k podpůrné léčbě akutních a chronických onemocnění horních cest dýchacích.

Indikace: Používají se nejen ke zmírnění nebo potlačení prvních příznaků nastupujícího onemocnění (pocit palčivosti v dutině ústní a v hltanu), ale i v průběhu nemoci.

Kontraindikace: Při přecitlivělosti na účinné látky přípravků. Podání čajů pacientům se závažnou hypertenzí nebo srdeční nedostatečností je možné pouze na základě předchozí konzultace s lékařem.

Nežádoucí účinky: Nejsou uváděny.

Dávkování: Obvyklá dávka pro dospělé k přípravě čaje je 1,5–3 g (tj. 1–2 sáčky nebo čajová lžička), které se přelívá ¼ litrem vařící vody a po 15 minutách

vyluhování se scedí. Nesmí se vařit. Pije se 3krát denně. Přípravuje se vždy čerstvý, bezprostředně před použitím. Nálev lze použít i ke kloktání.

Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se do 7–14 dní příznaky onemocnění nezlepší nebo se naopak zhoršují, či se vyskytnou neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

Rostlinné silice

Charakteristika: Silice (*Eucalypti etheroleum*, *Thymi etheroleum* apod.) mají především účinek antimikrobiální a spasmolytický. Přípravky jsou určeny k zevnímu použití.

Indikace: Používají se k podpůrné léčbě průduškového astmatu, zánětu průdušek a nemocí z nachlazení.

Kontraindikace: Při přecitlivělosti na účinné látky. Pokud není uvedeno jinak, doporučuje se používání až od 1 roku věku.

Nežádoucí účinky: Jen ojedinelé se vyskytují alergické kožní projevy (svědění kůže, vyrážky).

Dávkování: Silice se obvykle používají 1–2krát denně. K inhalacím se přidávají 1–2 kapky do sklenice přiměřeně horké vody nebo nejlépe do vhodného inhalátoru. U osob, které netrpí alergiemi, možno nakápnout 1–2 kapky na čistý kapesník a krátce vdechnout páry. Lokálně ve formě mastí nebo gelu se aplikují 1–3 cm na hrudník.

Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se do 7–14 dní příznaky onemocnění nezlepší nebo se naopak zhoršují, či se vyskytnou neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

FYTOFARMAKA POUŽÍVANÁ PŘI RÝMĚ

Charakteristika: Rostlinné drogy s obsahem hořčinů, saponinů, flavonoidů a steroidních triterpenů zvyšují tvorbu, rozpouštění a vykašlávání hlenu.

Indikace: Používají se k podpůrné léčbě nealergické rýmy, zánětu průdušek a nemocem z nachlazení.

Kontraindikace: Při přecitlivělosti na účinné látky. Podání v těhotenství je možné podle individuálního složení na základě předchozí konzultace s lékařem.

Nežádoucí účinky: Jen ojediněle se vyskytují alergické kožní projevy (svědění kůže, vyrážky) nebo mírné poruchy činnosti zažívacího ústrojí jako nucení na zvracení a zvracení.

Dávkování: Vždy podle doporučení konkrétního výrobce.

Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se do 7–14 dní příznaky onemocnění nezlepší nebo se naopak zhoršují, či se vyskytnou neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

FYTOFARMAKA PRO STOMATOLOGICKÉ POUŽITÍ

Heřmánkový květ

Charakteristika: Heřmánkový květ (*Matricariae flos*) obsahuje silice a flavonoidy, fenylkarbonové kyseliny a sacharidy, které mají

protizánětlivé, antimikrobiální a fungicidní účinky. Droga se používá i ve formě extraktů a tinktur.

Indikace: Používá se jako kloktadlo při zánětech v dutině ústní a hltanu (přípravek není vhodný u veklých dlouhodobých zánětů hltanu).

Kontraindikace: Při přecitlivělosti na obsahové látky rostlin čeledi hvězdnicovitých nebo na jiné obsahové látky přípravku.

Nežádoucí účinky: Nejsou uváděny.

Dávkování: K přípravě kloktadla se do sklenky vlažné vody přidá ½ lžičky a vykloktá. Kloktat 3–5krát denně po dobu 30 s.

Délka terapie bez porady s lékařem: Jestliže se během tří dnů příznaky nezlepší nebo se naopak zhorší, či se objeví nežádoucí účinky nebo jiné neobvyklé reakce, je třeba doporučit pacientovi konzultaci s lékařem.

inzerce

ZDRAVÍ S RESPEKTEM K PŘÍRODĚ

- ✓ Unikátní složení
- ✓ Šetrné zpracování aktivních látek
- ✓ Obsah vysokého zastoupení organických i anorganických látek

doplňky stravy